

Osa-alue 6: Kulttuuriniityt

Nykytila

Alueella on sijainnut Nekalan tila pää- ja sivurakennuksineen. Osa-alueen länsiosa on kulttuuriniityä, jolla on havaittavissa puutarhamaisia piirteitä ja vanhan puutarhan elementtejä, mm. puutarhakasveja.

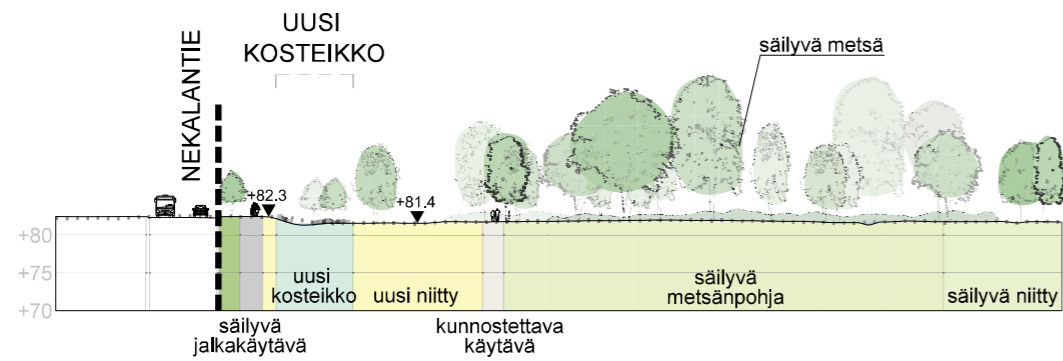
Kulttuuriniityn eteläosa on luonteeltaan kuivempaa, pienten niitylaikkujen ja tiestöä reunustavien pensaiden ja puiden laikuttamaa ympäristöä. Itäreunaan on kasattu pienelle alueelle niittojätettä kulttuurivaikuttaisen niityalueen reunaan.

Kuvat 97.-100. Valokuvia nykytilasta.

Puistokäytävän itäpuoleiselta niityalueelta löytyy Nekalan tilaan liittyneiden rakenteiden jäänteitä kuten navetan betonirakenteita sekä vanha kivimuuri.

Alueen lounaisosa käytävän ja katualueen välissä on viimeaikoina toiminut jonkunlaisena varastointialueena ja alueelta löytyy rakennusjätettä ja roskaa. Kadun kulmassa on pieni muuntamorakennus.

Kuva 101. Leikkaus G-G
1:1000.

Kuva 102. Osa-alueen 6
suunnitelma 1:1500.

Kuva 103. Ideakuva
lahopuutarhasta.

Suunnitelma

Vanhan Nekalan tilan niityt ja vanhasta puutarhasta muistuttavat kasvit säilytetään ja niitä hoidetaan kulttuuriarvot huomioiden. Tilan vanhat naveettarakenteet säilytetään muistutuksena alueen historiasta. Rakenteita ympäröivä puusto säilytetään mutta suoraan rakenteisiin kylvetyneet puut poistetaan, jotta ne eivät vaurioita rakenteita. Vanhojen rakenteiden läpi kulkeva polku kunnostetaan käytäväksi korostamaan kulttuurihistoriallisten rakenteiden merkitystä alueelle. Kuvion kaakkoisosan metsikköön perustetaan lahopuutarha, jonka alueelle voidaan tuoda lahopuiden runkoja koko puiston alueelta.

Rannan puolen puistomaiset alueet säilytetään, ja pidetään puoliavoimina hoidon keinoin. Nekalantien reunan puustoinen alue kunnostetaan siistimällä alueelta roskat. Alueelle perustetaan puustoinen niitty kosteikkoalueineen hulevesien viivytykseen.

Monimuotoisuusarvio

Osa-alueen metsä- ja niittyalueet on määritelty Woodland and forest -luokkaan, joiden laatu on keskinkertainen.

Nykyinen metsä on linnustoltaan arvokasta ja säilyy sellaisenaan. Säilytettävien kulttuuriniittyjen monimuotoisuuden tila ei muutu. Kosteikkoalueen ympäristössä maapeite muuttuu metsästä niityksi.

Rakennusjätteen siistiminen parantaa säilyvän kulttuuriniittyjen laadun huonosta hyväksi, mikä nostaa alueen biodiversiteettiä arvoa.

Kuva 104. Taimiston nykytila. Puuryhmien pääajit esitetty.

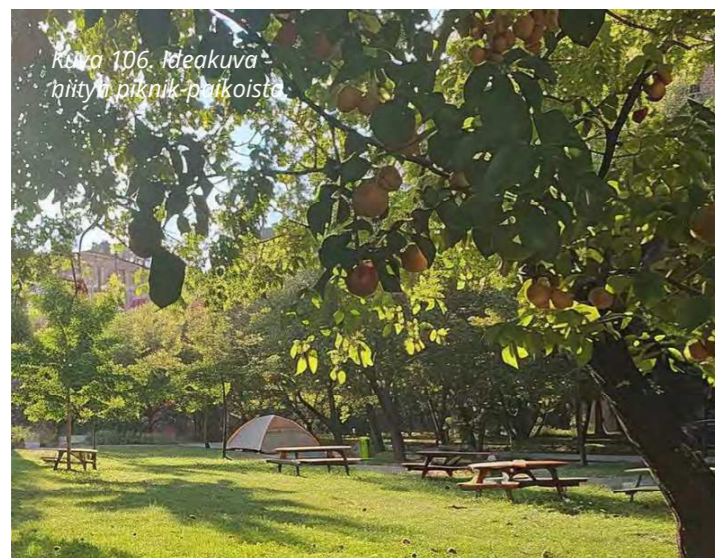
Osa-alue 7: Vanha taimisto

Nykytila

Puiston itäosan niitty on alkanut kasvaa umpeen ja puustoutua kaupungin taimiston toiminnan päätyttyä alueella. Taimitoiminnan päätyttyä puut on jätetty kasvamaan, ja ne ovat nykyisin jo täysikokoisia puulajiryhmiä tai kujanteita. Eteläosat ovat tasaista heinävaltaista niittyä, mutta pohjoisosalta niityt viettävät kohti lidesjärveä. Heinien ohella niityllä kasvaa lukuisa määrä ruohovartisia kukkakasveja. Alue on rehevää ja melko hoitamattoman oloista.

Kuva 105. Valokuva taimiston nykytilasta.

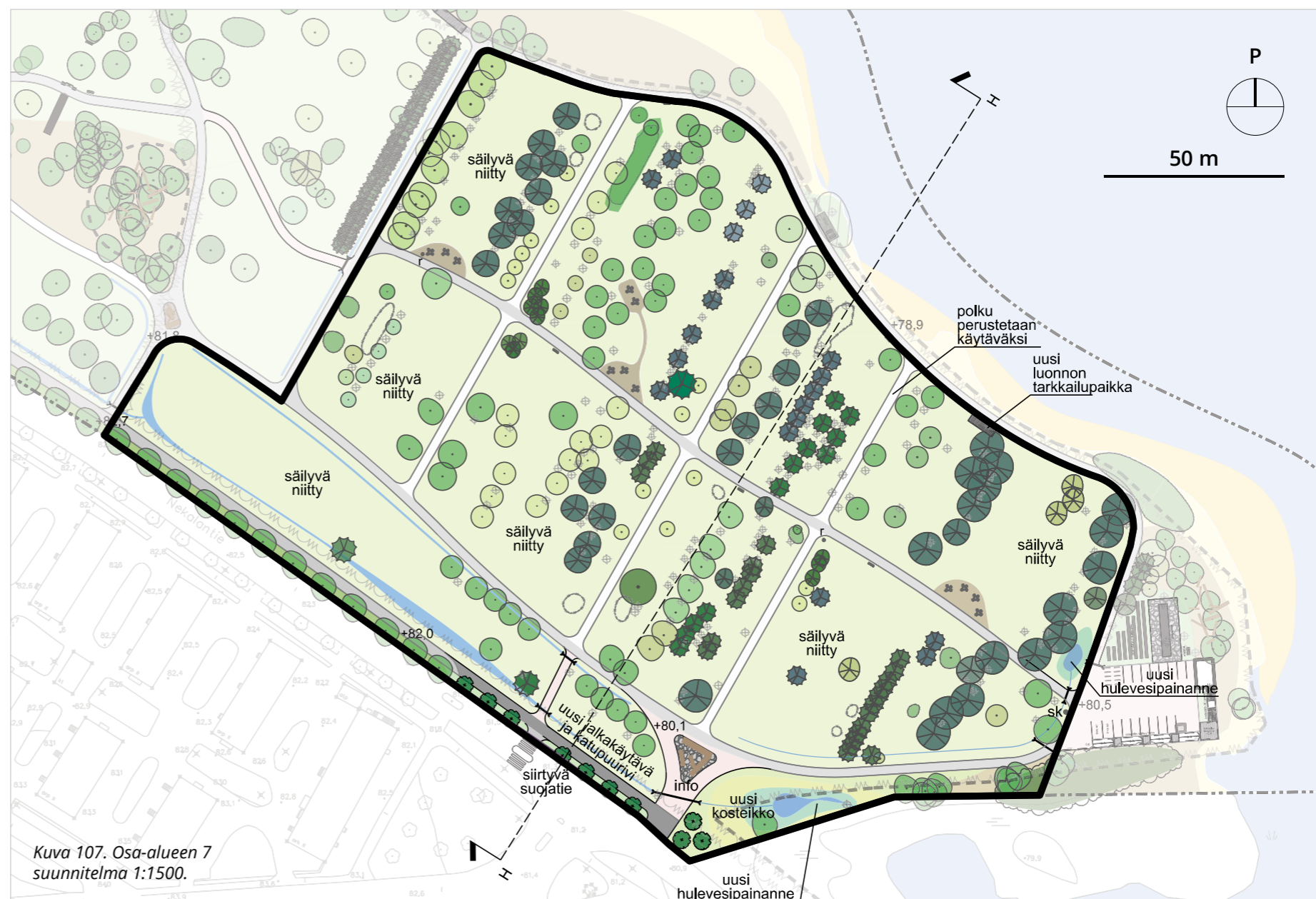
Suunnitelma

Taimiston tilallisuus säilytetään ja alue pidetään virkistyskäytössä. Joitakin polkumaisia käytävyyhteiksi perustetaan käytäviksi parempien yhteyksien saavuttamiseksi. Alueen puustoa harvennetaan, jotta voidaan taata säilyville puille paremmat elinolosuhteet ja pidempi elinikä. Käytävien varteen, aurinkoisille paikoille, muodostetaan oleskelu- ja piknik-paikkoja.

Monimuotoisuusarvio

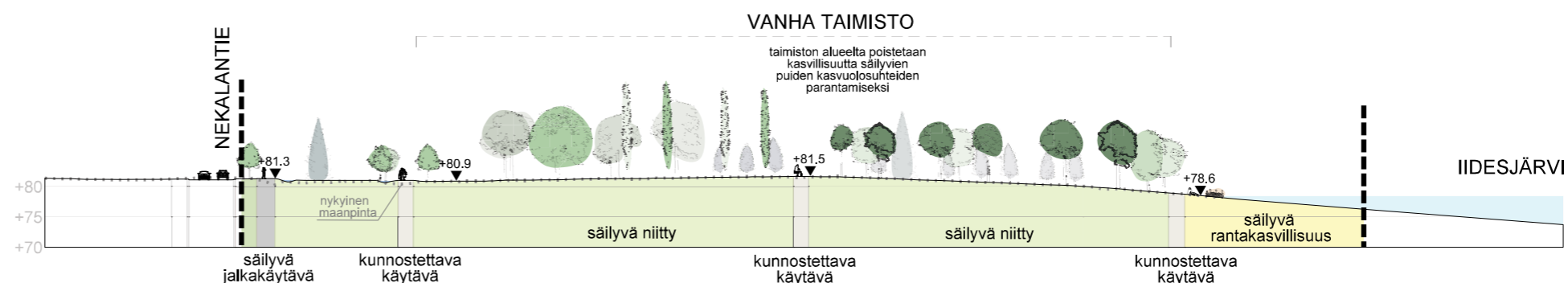
Monimuotoisuusarviossa taimiston alue on luokiteltu Grassland-alueksi. Alueen laatu on keskinkertainen.

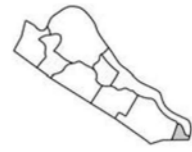
Arviossa annetaan ohjeeksi, että vieraslajien poistolla, säännöllisellä mosaiikkimaisella niittosyklillä ja sillä, että aluetta ei käytetä varastointiin, voidaan laatu nostaa tasolle hyvä. Alueelle suunnitellut piknik-niityt ovat laadultaan keskinkertaisia. Puiden poistossa tulee huomioida, ettei monimuotoisuudeltaan arvokkaita puuta kaadeta ja kaadetuista puista jätetään puuston alueelle luomaan lahoppujatkumoa. Toimenpiteet otetaan huomioon hoidon suunnittelussa.

Kuva 107. Osa-alueen 7 suunnitelma 1:1500.

Kuva 108. Leikkaus H-H 1:1000.

Osa-alue 8: Matonpesupaikan uudistus

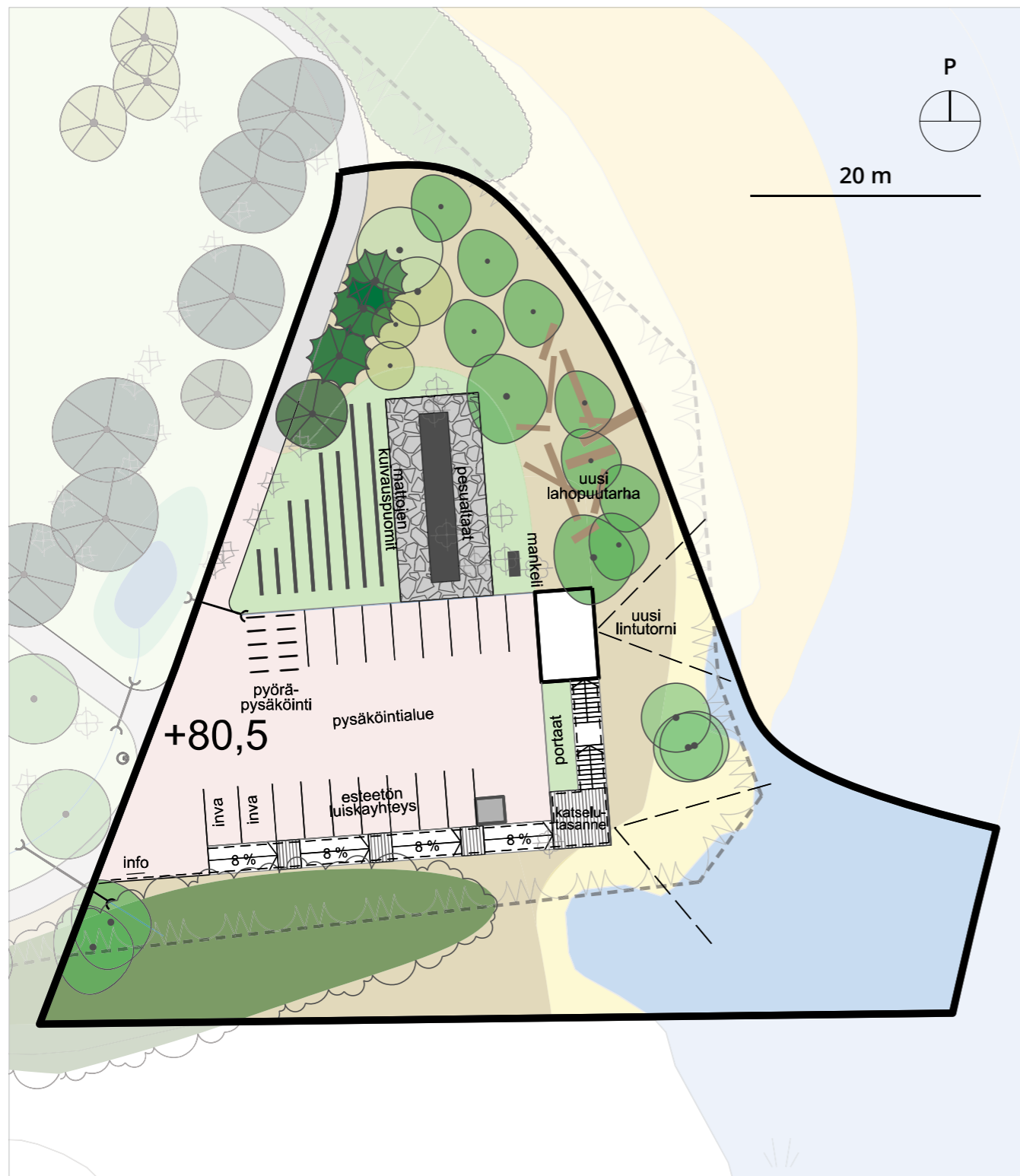
Nykytila

Puiston itäosan kärjessä sijaitsee Nekalan matonpesupaikka. Matonpesupaikalle vie tie, joka lähtee Nekalantien ja Kuokkamaantien risteyksestä. Tie toimii myös kevyen liikenteen reittinä, liikennemuotoja ei ole eriytetty. Kärjestä löytyy kivituhkapintainen parkkipaikka, matonpesualtaat, kuivaustelineitä sekä mankeli.

Matonpesupaikan yhteydessä on myös pieni rakennus, jossa on mahdollisesti matonpesualueen vesimittarit. Rakennuksen ohitse kulkee pieni polku, joka johtaa jyrkästi järven rantaan. Rannassa on yksi penkki. Kuivaustelineiden pohjoispuolella on pieni metsikkö, jossa on pieni aidattu alue ja rakennusjätettä.

Kuvat 109.-111. Valokuvia nykytilasta.

Suunnitelma

Matonpesupaikalle rakennetaan uusi lintutorni. Lintutorni suunnitellaan esteettömänä siten, että korkean tornin lisäksi rakennetaan tule matalampi lintulava. Lintutorni sijoitetaan nykyisten kuivauspuomien paikalle, jotta se ei häiritse herkkää rantaviivaa. Matonpesutoiminto säilytetään alueella, mutta se siirretään pohjoisemmaksi, huonokuntoisen metsikön paikalle. Rannan puusto säilytetään. Lintutornille ja matonpesulle tehdään yhteinen pysäköintialue. Autopaikkojen määrä kasvaa nykyisestä.

Monimuotoisuusarvio

Matonpesupaikalla ei ole kasvillisuutta, joten sille ei ole annettu nykytilassa monimuotoisuusarviota. Viereiset metsäalueet ovat laadultaan keskinertaisia. Matonpesupaikka on esitetty siirrettävän metsäalueelle, mikä heikentää alueen monimuotoisuutta metsäisellä osuudella. Rannan kasvillisuus on monimuotoisuudeltaan arvokasta ja säilyy.

Kuva 112. Osa-alueen 8 suunnitelma 1:500.

Kuva 113. Ideakuva lintutornista.

Osa-alue 9: Säilyvä rantavyöhyke

Nykytila

lidesjärven rannat ovat kohdealueen luontaisimpia ympäristöjä, joskin rantakasvillisuuden vyöhykkeisyys vaihtelee osa-alueen eri osissa huomattavasti. Rantoja leimaavat vaihtelevan levyiset ruovikot, joissa kasvaa monipuolisesti korkeakasvuista suurhelofyttikasvillisuutta sekä rantapensaikkolajistoa. Vesirannan yläpuolella on monin paikoin luhtainen penssaikkovyöhyke, jota seuraa kenttäkerroksen luhtalajit. Pensaikot ovat hyvin reheviä ja monilajisia ympäristöjä.

Rantavyöhykkeellä kulkee yhtenäinen rantareitti, joka taimiston kohdalla on varsinainen käytävä, ja muualla hyvin kapea ja polkumainen. Rannan metsäisillä osuuksilla polku kulkee notkelmassa, joka on etenkin syksyisin ja keväisin märkyden johdosta ajoittain käytökelvoton.

Kuvat 114.-117. Valokuvia nykytilasta. Rantavyöhykkeen kasvillisuus on runsasta. Rannassa kulkee reitti ja sen varrella on muutamia oleskelupaikkoja.

Kuva 118. Osa-alueen 9 suunnitelma 1:1500.

Suunnitelma

Rantaraitin rakennetummilla osuuksilla ranta-käytävää kunnostetaan nykyiselle paikalle. Luonnontilaisemmissa osuuksissa käytävä pidetään leveydeltään polkumaisena, mutta se perustetaan aiempaa paremmin, jotta se kestää käyttöä jatkossakin. Rantapolun leveys on 1,5 m. Raitin kosteimmille kohdille tehdään pitkospuumaiset puutasot, jotta rantakäytävää voidaan käyttää myös märempinä vuodenaikoina. Selkeät käytävät vähentävät kulutusta käytävien ulkopuolisilla alueilla, jotka etenkin rantavyöhykkeellä ovat herkkiä ja luontoarvoiltaan runsaita.

Rantakäytävältä avataan joitakin harkittuja näkymiä järvelle. Näkökohdat katselmoidaan yhdessä kaupungin ympäristöyksikön kanssa huomioiden ympäristönsuojeluyksikön vaatimukset.

Rannan nykyiset oleskelupaikat kunnostetaan päivittämällä kalustusta ja pintoja luonnon-tarkkailupaikkojen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi rantakäytävän varteen sijoitetaan yksittäisiä penkkejä.

Monimuotoisuusarvio

Rantavyöhykkeen ruovikko (Reedbeds)- sekä pensaikko (Heathland and shrub) -alueet ovat laadultaan keskin-kertaisia tai hyviä. Ruovikon monimuotoisuusarvot ovat korkeat ja alueella on kasvillisuuden lisäksi arvokasta hyönteis- ja eläinlajistoa. Rantavyöhykkeen vähäiset toimenpiteet eivät muuta alueiden monimuotoisuutta.

Kuva 119. Näkymä Nekalanrannasta vanhan taimiston kohdalta järvelle.

Jatkosuunnittelu

Tämän yleissuunnitelman pohjalta Nekalanrannasta tullaan laatimaan toteutukseen tähtäävät rakennussuunnitelmat. Jatkosuunnittelussa tarkennetaan suunnitelmaratkaisuja mm. esteettömyyteen, turvallisuuteen ja valaistukseen liittyen. Toteutuksen aikataulu riippuu hankkeen rahoituksesta ja kaupunkiympäristön palvelualueen toteuttamisohjelmasta. Puiston laajuudesta johtuen toteutus tullaan vaiheistamaan.

Puistosta tulee laatia ainakin seuraavat suunnitelmat toteutusta varten:

- Tarkemmat puistosuunnitelmat toiminnallisilta alueilta (ainakin leikkipaikka ja matonpesupaikan uudistus/lintutorni)
- Kaikkien puiston osa-alueiden toteutussuunnitelmat
- Kunnallistekniset suunnitelmat, mukaan lukien hulevedet
- Valaistussuunnitelma
- Lintutornin rakennussuunnitelma
- Mahdollisen leikkipuisto-rakennuksen arkkitehti- ja rakennussuunnitelmat
- Puiston hoitosuunnitelma ja kasvillisuuden kehittämissuunnitelma

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

ELY. 2025. Lausunto Nekalan entisen kaatopaikan pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ihmisten Tampere - mahdollisuuksien kaupunki. Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelma vuosille 2021-2025. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: https://www.tampere.fi/tiedostot/i/CTMGcZFo7/ihmisten_tampere_mahdollisuuksien_kaupunki.pdf

Kantakaupungin yleiskaava 2040. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/voimassa-olevat-yleiskaavat/kantakaupungin-yleiskaava-2040.html>

Koskimies, Pertti. 2023. Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2023. Faunatican raportteja 68/2023

Koskimies, Pertti. 2024. Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2024. Faunatican raportteja 48/2024.

Koskimies, Pertti. 2025. Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2025. Faunatican raportteja 57/2025.

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy. lidesjärven osayleiskaava - Maisemasuunnitelma, vaihtoehto Perhepuisto. Tampereen kaupunki. 31 s.

Museovirasto. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Viinikka-Nekalan pientaloalue. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1244

Paikkatietoikkuna. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Pirkanmaan Lintutieteellinen yhdistys ry. 2016. Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2016.

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry. 2011. Tampereen lidesjärven linnustoselvitys 2011.

Puisto, levähdyspaikka ja kasvillisuus. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/ulkoalue/puisto-levahdyspaikka-ja-kasvillisuus>

Ramboll Finland Oy. 2021. lidesjärvenpuiston monimuotoisuusarvio. Tampereen kaupunki. 27 s.

Sitowise. 2020. lidesjärven puiston asemakaava nro 8725 kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys. 27 s. Tampereen kansallisen kaupunkipuiston alue. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/puistot-ja-viheralueet/kansallinen-kaupunkipuisto/tampereen-kansallisen-kaupunkipuiston-alue.html>

Sitowise. 2022. lidesjärven puiston asemakaava nro 8725 - Sudenkorento-, mäkihiilikoi- ja liito-oravaselvitys. 12 s.

Sitowise. 2024. lidesjärven puiston asemakaava nro 8725 Liito-oravaselvitys.

Sitowise. 2024. lidesjärven puiston hulevesien hallinnan yleissuunnitelma. s.10-11

Sitowise. 2025. Nekalan vanha kaatopaikka. Pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi.

Sitowise. 2025. Geotekninen laskentaraaportti. Nekalan kaatopaikka.

Tampereen kaupungin karttapalvelu Oskari. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://kartat.tampere.fi/oskari/>

Tampereen kaupunki, Ympäristönsuojeluyksikkö. 2013. Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2012-2020. Tampereen kaupunki.

Tampereen kaupunki, Ympäristönsuojeluyksikkö. 2026. Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2026-2040. Tampereen kaupunki.

Ympäristönsuojelun julkaisuja 1/2013. ISBN 978-951-609-564-9

Vieraslajit.fi-portaali. [verkkoaineisto]. [Viitattu 21.4.2022]. Saatavissa: <https://vieraslajit.fi/>.

Kuvalähteet

Kuva 26. <https://pxhere.com/en/photo/462238>

Kuva 28. <https://pxhere.com/en/photo/462238>

Kuva 29. <https://itoldya420.getarchive.net/amp/media/playground-children-park-0449de>

Kuva 30. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sylvöjärven_lintutorni.jpg

Kuva 38. <https://www.flickr.com/photos/nandasluismans/44396137055/>

Kuva 39. <https://www.finna.fi/Record/satakunnanmuseo.FFEE1347-9A57-4C5A-A9F9-4963D31EC0A0>

Kuva 40. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Natuurlijk_spelen_%2843886176580%29.jpg

Kuva 47. ABAU Design -esite.

Kuva 58. Ramboll Finland Oy.

Kuva 61. <https://www.pexels.com/photo/brown-wooden-bird-houses-7858551/>

Kuva 62. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ribes_alpinum_-_bush_%28aka%29.jpg

Kuva 70. <https://www.flickr.com/photos/121538236@N06/17749841642/>

Kuva 80. <https://pixabay.com/photos/playground-swing-child-2543210/>

Kuva 81. https://www.flickr.com/photos/g_travels/13646947194

Kuva 83. <https://www.flickr.com/photos/nandasluismans/52834647737>

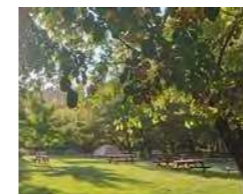
Kuva 84. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Svartb%C3%A4cksm%C3%A5la_utegym_augusti_2021.jpg

Kuva 85. <https://itoldya420.getarchive.net/amp/media/playground-children-park-0449de>

Kuva 89. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Natuurlijk_spelen_%2843886176580%29.jpg

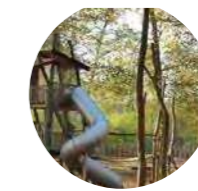
Kuva 106. https://stockcake.com/i/sunlit-park-scene_361848_571138

Kuva 113. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sylvöjärven_lintutorni.jpg

Liitteiden kuvalähteet

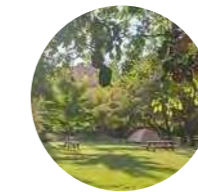
YLEISSUUNNITELMAN PAIKANNUS-KARTTA - SUUNNITELMA

<https://itoldya420.getarchive.net/amp/media/playground-children-park-0449de>

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Svartb%C3%A4cksm%C3%A5la_utegym_augusti_2021.jpg

<https://pxhere.com/en/photo/462238>

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sylvöjärven_lintutorni.jpg

Kaikki muut liitteen valokuvat
© Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy

Nekalanrannan yleissuunnitelman paikannuskartta -suunnitelma

1:2000 (A2)

200 m

RANTARAITTI

NEKALANTIE

RANTARAITTI

LUONNANTIE

NEKALANTIE

JOKIPOHJANTIE

KUOKKAMAANTIE

IIDESJÄRVI

uusi hulevesipainanne

säilyvä suojaite

säilyvä niitty

kunnostettava niitty

säilyvä niitty

uusi niitty

laho-puutarha

säilyvä metsä

sojen lasten leikki

pienien lasten leikki

nuotiopiknik-paikka

uusi niitty

kehitettävä hulevesisuoma

luonnon tarkkailupaikka

luonnon tarkkailupaikka

puutasot

säilyvä viljelyalustat

pelailunurmi

majametsä

säilyvä metsä

uusi kosteikkoalue

säilyvä ajoyhteys

säilyvät suojaiteet

laho-puutarha

säilyvä niitty

säilyvä niitty

säilyvä niitty

puutasot

säilyvä niitty

säilyvä niitty

säilyvä niitty

säilyvä niitty

säilyvä ajoyhteys

uusi hulevesipainanne

30% siirto

puutorni

puutalava

